

## Darbs ar tekstu

1. **Nosauc Livonijas konfederācijas valstiņas. Pieliec klāt burtu, norādot tās atradās Latvijas vai Igaunijas teritorijā.**

\_\_\_\_\_ - \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_ - \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_ - \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_ - \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_ - \_\_\_\_\_

2. **Izraksti un izskaidro 3 jēdzienus. Izvēlies tos, kuru skaidrojumu vēl neesi apguvis.**

\_\_\_\_\_ - \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_ - \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_ - \_\_\_\_\_

3. **Pieraksti šiem gadiem atbilstošus notikumu.**

1282. - \_\_\_\_\_  
1352.g. - \_\_\_\_\_  
1354. - \_\_\_\_\_  
1420. g. - \_\_\_\_\_  
1524.g. \_\_\_\_\_  
1525.g. - \_\_\_\_\_  
1554.g. - \_\_\_\_\_  
1558. – 1583.g. - \_\_\_\_\_

4. **Izskaidro kāda ir šo personību nozīme Livonijas vēsturē.**

Valters fon Pletenbergs - \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_  
Gothards Ketlers - \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_  
Andreass Knopkens - \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_  
Silvestrs Tegetmeiers- \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_  
Melhioris Hofmanis - \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_  
Ivans Bargais - \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_

## 5. Pabeidz teikumus.

- ❖ Livonijas sastāvā ietilpa mūsdienu \_\_\_\_\_ teritorijas.
- ❖ Neraugoties uz to, ka teorētiski augstākā vara Livonijā piederēja Romas pāvestam un Vācijas ķeizaram, faktiski Livoniju pārvaldīja \_\_\_\_\_.
- ❖ Trešais ietekmīgākais spēks bija \_\_\_\_\_. Tā bija pilsēta, kurai piederēja savs lauku novads jeb \_\_\_\_\_ apgabals.
- ❖ Sabiedrība Livonijā iedalījās divās lielās grupās \_\_\_\_\_ un \_\_\_\_\_. Faktiski visas tiesības piederēja tikai vienai no šīm grupām - \_\_\_\_\_.
- ❖ Lauksaimniecība koncentrējās \_\_\_\_\_. Tās apstrādāja zemnieki, kuri sākotnēji bija brīvi, taču vēlāk kļuva par \_\_\_\_\_.
- ❖ Zemniekam strādājot pie muižnieka bija jāmaksā \_\_\_\_\_ un jāpilda \_\_\_\_\_.
- ❖ Rīgā tāpat kā citās viduslaiku pilsētās amatnieki un tirgotāji veidoja dažādas apvienības - \_\_\_\_\_ un \_\_\_\_\_.
- ❖ Jaunie un neprecētie tirgotāji apvienojās \_\_\_\_\_ brālībā.
- ❖ Rīgas pilsētai izcēlās konflikts ar Livonijas ordeni. Šī konflikta iemesls bija \_\_\_\_\_.
- ❖ 16. Gs. Livonijā sāk izplatīties \_\_\_\_\_ idejas. Tās arī kļūst populāras, jo \_\_\_\_\_.
- ❖ Reformācijas kustība uzskatāma par nozīmīgu faktoru latviskuma attīstībā, jo \_\_\_\_\_.
- ❖ 16.gs. iezīmējas Livonijas noriets. Šī norieta cēloņi bija \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_.
- ❖ 1558. – 1583. Livonijas karš. Karu uzsāk \_\_\_\_\_. Livonieši lūdz palīdzību \_\_\_\_\_. Rezultātā pēc kara Latvijas teritorija nonāk \_\_\_\_\_ rokās un tiek sadalīta \_\_\_\_\_ hercogiste un \_\_\_\_\_ hercogiste.

# 1. Personības un to nozīme

1. Patstāvīgi noskaidro, kas ir **Johans Lomillers** un kāda ir viņa nozīme Livonijas reformācijas kustībā.

---

---

---

---

---

## 2. Analizē un izvērtē

Bieži tiek diskutēts vai krusta kari un tiem sekojošā Livonijas izveide ir virzījusi vai tieši otrādi kavējusi latviešu attīstību. Daļa uzskata, ka vāciešu iejaukšanās ir kavējusi senlatviešu attīstību un, ja tā būtu norisinājusies vienmērīgi, būtu sasniegti daudz augstāki rezultāti. Savukārt, citi uzskata, ka vāciešu ienākšana un apmešanās Latvijas teritorijā ir ienesusi Rietumu kultūras sasniegumus, tādejādi veicinot latviešu attīstību. Izvērtē patstāvīgi gan ieguvumus, gan zaudējumus. Uzdevuma beigās izsaki savu viedokli un pamato to.

Ieguvumi	Zaudējumi

Tavs viedoklis \_\_\_\_\_

---

---

---

Viedokļa pamatojums \_\_\_\_\_

---

---

---

## 3. Darbs ar avotiem

### 1. Darba lapa

#### 1. Izlasi avotu:

#### **Baltasara Rusova Livonijas hronikas fragments par Livonijas tirgotāju dzīvi. Hronika pirmo reizi publicēta 1578.gadā.**

Beidzot dzeršanu neuzskatīja par netikumu, bet par dižciltīgo godu un tikumu. Tādēļ visās zemēs Livonijas iedzīvotāji bija pazīstami kā lielākie dzērāji, kas arī minēts dažās kronikās. Lai gan Livonijas iedzīvotāji apbalvoti ar Dieva gudru saprātu, tomēr garīgās dāvanas no pārmērīgas netiklības, dzīves nezināšanas un slinkuma dēļ gāja bojā. Svarīgākās sapulcēs nekā nedzirdēja runājam par svarīgām lietām, bet gan par zaķiem, lapsām, suņiem un citām nevajadzīgām lietām. Un dažiem no viņiem bija tik daudz suņu, ka viņu uzturam katru gadu uzgāja 6-7 lasti labības.

Tā laika pilsoņu dzīvi arī nevar aizmirst. Pilsoņi un tirgoņi tāpat ne mazāk nodevās pārmērībai, augstprātībai un greznībai. Tirgoņu kāzas notika vienmēr svētdienās, jo svinēt kāzas darbdienā būtu bijusi liela pazemošanās, negods un kauns. Uz kāzām salūdza gandrīz visus pilsoņus un svešos tirgoņus. Līgavaini un līgavu lielā gājienā pavadīja uz baznīcu, un no baznīcas uz ģildes namu, kur bija sarīkots bagātīgs mielasts. Tur netrūka arī vīna un alus. Galdi bija piekļauti sudraba kausiem un stopiem; ēda ar sudraba kaņotēm. Pēc mielasta sudraba traukus novāca; to vietā nāca mazi un lieli alvas kausi, no kuņģiem viens otram pamatīgi "uzdzēra". Pēc mielasta un sumināšanas dziesmām, iesākās dejas un ilga līdz vakariņām. Kas gribēja, tas gāja klausīties pēcpusdienas sprediķi. Pēc vakariņām sākās atkal dejas un dzeršana līdz pusnaktij. Kāzas svinēja ar jo lielu greznību tērpu un zelta lietu ziņā. Bagātnieku tērps bija izoderēts lūšu, cauņu un leopardu ādām; nabagākie apmierinājās ar vilku un lapsu ādām. Sievu aubes bija izgreznotas ar kalnu un apzeltītu sudrabu, katra vairāk kā divu marku vērtībā. Bez tam bija arī zelta un sudraba apzeltītas kakla ķēdes ar skaistām piekārtām dārglietām; bija no sudraba kaltas un apzeltītas stīpiņas, somiņas apzeltītām kārbām, viss vairāk kā 60 lošu svarā; dārgi zelta gredzeni, pogas un šņores papildināja tērpu. Jaunavas nesa pārļu un apzeltītas sudraba matu saites; lielas un biezas mēteļu šnales un sprādzes, dažu marku vērtībā, un lielas jostas ar nokarājušamies galiem un kārbām, 30 lošu svarā, un lielas kakla rotas lūdzamo kreļļu veidā, apkārtas skaistām dārglietām.

Pat vienkāršu pilsoņu sievu un jaunavu rotas lietu vērtība, kuņas viņas nēsāja kāzu gadījumos, bija tik liela, ka varēja atklāt diezgan prāvu veikalu vai uzturēt veselu ģimeni.

Katras ģildes pilsoņi atsevišķi, vasaru, starp Lieldienām un Vasaras svētkiem, nodarbojās ar "putna šaušanu". Šī izprieca notikās šādā kārtā. Pagājušā gada uzvarētāju, tā saukto "vecu ķēniņu" lielā gājienā visi ģildes brāļi kādā svētdienas pēcpusdienā pavadīja uz laukumu, kur atradās stabs ar putnu. "Vecais ķēniņš" gāja starp diviem ģildes vecākiem. Uz laukuma gaidīja jau liels pūlis ļaužu, vecu un jaunu. Šī izprieca bija savienota ar lielām briesmām, jo šauts tika ar dzelzs bultām, kuņas pie reizes ķēra arī skatītājus. Kad pēc veselas pus dienas šaušanas beidzot kādam izdevās "nošaut" putnu, tad tūlīt šo jauno ķēniņu apsveica lielām gavilēm viņa draugi, kā arī tie, kuņģi bija uz viņu derējuši un vinnējuši. Jauno ķēniņu ar pilsētas mūziku, tādā pat gājienā, kā bija vecu atveduši uz laukumu, noveda ģildes namā, kur viņu sagaidīja liels ļaužu pūlis ar gavilēm. Ķēniņš nesa kārti ar sudraba putnu. Viņa tērauda stopu un bultas, viņa uzvaras ieročus, nesa augsti paceltus viņam pa priekšu. Ģildes namā tapa sarīkots mielasts, pie kuņa piedalījās arī sievas un meitas. Skaistāko jaunavu izvēlēja ķēniņam par ķēniņieni, kuņģi pastāvīgi bija jāsēd pie sava ķēniņa un ar viņu jādejo, neraugoties uz to, ja arī ķēniņam bija jau sieva. "Putnu šaušanas" svētki ilga 3 svētdienas tūlīt pēc Lieldienām. Šinīs svētdienās pēcpusdienas dievkalpojumu nebija, tādēļ ka katrs labāk gribēja būt pie "putna šaušanas", nekā baznīcā.

Ap vasaras svētkiem pilsoņi un amatnieki svētīja svētkus zaļumos, ārpus pilsētas. Šim gadījumam izvēlēja, tā saukto, “maija grafu”, bagātu cilvēku, kuŗš var sarīkot greznus mielastus. Ar lielu greznību iecēla ievēlēto amatā. Šādus zaļumu svētkus svinēja arī vienkārša tauta cauru vasaru svētdienās ar jo lielu vieglprātību. Arī “putna šaušana” norisinājās šinīs jautrās vietās, kur salasījās ordeņkungi, pilsoņi, amatnieki un liels pūlis laužu kavēt laiku pa svētdienām.

Muižnieki arī sāka pie savas draudzes baznīcām ierīkot “putnu stabus”. Tas notika neilgi pirms pārmaiņām Livonijas dzīvē. Arī šeit saradās ap Vasaras svētkiem daudz laužu, desmitām jūdžu tāļu, kuŗi vairāk interesējās par “putna šaušanu” nekā par dievvārdiem. Mācītāja muižā, bez putna šaušanas, sarīkoja arī jautrus mielastus.

Pa Ziemas svētkiem un pirms gavēņa sākšanās ģildes namos bija ne mazāk jautra dzīve. Pēc labas iedzeršanas tirgoņu jaunatne uzstādīja uz tirgus laukuma lielu eglīti, rozēm izrotātu. Vakarā lielā barā ar sievietēm un jaunavām viņi ieradās pie eglītes ar dziesmām un rotaļām. Labi izlīgsmojušies, eglīti aizdedzināja, kuŗa nakts tumsā gaiši liesmoja. Saķērušies rokās, jaunie tirgoņi dejoja un lēkāja ap eglīti. Laida arī raķetes. Lai gan mācītāji sprediķoja pret šādu deju, salīdzinādami to ar deju ap zelta teļu, tomēr neviens nepiegrieza tam vērības. Tāpat nebija ne mēra, ne gala karuseļu izpriecām, dienu un nakti, sievu un jaunavu sabiedrībā, par spīti visiem mācītāju sprediķiem.

Livonijas iedzīvotāju lielā izpriece kāre Maskavas caram bija pa prātam. Kamēr Livonija veda tādu dzīvi, cars domāja tikai par saviem plāniem, kā gūt uzvaru. Viņš vāca lielos apmēros šaujamo pulveri, alvu un visādus kuŗa piederumus, uzaicināja vienu ieroču meisteri pēc otra, gan no Vācijas, gan no Itālijas. Livonijā to ļoti labi zināja, bet iedzīvotāji tā bija iegrimuši izpriece un pārdrošībā, kā nepiegrieza tam vērības, bet sūtīja vēl caram atklāti un lielos daudzumos, kā tas visai pasaulei ir zināms, kaparu, alvu un visādas preces, kuŗas varēja noderēt caram, kuŗojot ar Livoniju.

Šeit minētais nav teikts tādēļ, lai kāds domātu, ka Livonijā nebūtu nemaz bijis prātīgu un dievbijīgu cilvēku. Livonijā starp dažādām kārtām nebija labu laužu trūkuma, kuŗiem aprakstītā dzīve nebūt nebija pa prātam. Bija arī tādi muižnieki, kuŗi, gribēdami glābt savu zemnieku dvēseles, turēja savās muižās uz sava rēķina mācītājus, nevācu valodas pratējus. Viņu uzdevums bija svētdienās zemniekiem un muižas ļaudīm mācīt katķismu. Dažas tikumīgas muižnieku atraitnes un sievas arī nekaunējās ķerties pie šāda darba un, mācītāju trūkuma dēļ, savās muižās zemniekiem un muižas ļaudīm mācīja 5 katķisma gabalus un pamudināja ļaudis piegriezties Dieva žēlastībai. Daži sūtīja savus bērnus Vācijas augstskolās un nodeva pie valdnieku un firstu galmiem. Atklāti tika teikts, ka neesot ieteicami atstāt ilgāk dēlus Livonijā, kur nekā nevarot mācīties, un ja arī ko iemācoties, tad tāds mājas audzināts bērns, lai cik apdāvināts viņš būtu, esot tikai nepiedzīvojis lopiņš.

Daži muižnieki bija ar mieru nepaturēt neviena dēla mājās, bet nodot viņus pie ķēniņu, kūrfirstu un firstu galmiem, jo šādi galmi bija muižnieciskas uzvešanās skolas, kur galma priekšnieki un māršali raudzījās uz galmnieku uzvešanos. Tur jaunā paaudze varēja mācīties labu uzvešanos un godbijību. Livonijā turpretīm varēja iemācīties dzeršanā, izšķērdībā un citos netikumos, ko skaitīja par muižnieciskiem tikumiem un par ko vien bija runa. Vīri ar tādu valodu un uzskatiem redzēja samaitātās Livonijas ļaunumus un trūkumus, bet pret lielā pūļa pārsvaru nekā nevarēja panākt. Še nav vainojami tie, kuŗi dzimuši vai bija bērna gados Livonijas pārmaiņu un juku laikmetā, un kuŗiem agrākā dzīve nebija pazīstama, bet bija uzauguši gaŗo kuŗu laikā, smeldamies ikdienišķā rosīgā dzīvē labas mācības, tā tapdami par jo labiem kareivjiem pret krieviem. Še ir domāta vecās Livonijas dzīve un būtība, kā tas lasāms kronikās, un kā viņā norisinājās sen, pirms šeit minētā laikmeta, ilggadīgā mierā un lielā bagātībā, un īsi pirms Livonijas vecās valdības maiņas bija galīgi ņemusi virsroku. Mestris Jānis Reke valdīja divus gadus pilnīgā mierā; nomira viņš Vilandē, kur viņu arī apglabāja.

## 2. Atbildi uz jautājumiem

1) Ko par tirgotāju dzīvesveidu Livonijā Tu vari uzzināt no avota?

---

---

---

---

2) Raksturo turīgo pilsētnieku kāzu svinēšanas paradumus Livonijā.

---

---

---

---

---

3) Kādus izklaides pasākumus organizēja turīgie livonieši?

---

---

---

---

---

4) Raksturo muižnieku dzīvesveidu.

---

---

---

---

---

5) Kā livoniešu dzīvesveids ietekmē valsts attīstību? Pamato atbildi.

---

---

---

---

---

### 1. Izlasi avotu:

#### Rīgas reformatora Andreasa Knopkena tēzes.(1522.g.)

1. Pret īsto Kristus ticību ir tie, kas ar saviem nopelniem grib iegūt debesu valstību, savā muļķīgā cenšanā tie pretojas evaņģeliskai žēlastībai un nevēlas, lai žēlastības gaisma Kristus būtu vairāk vērts, kā viņu cenšanās un miesas spriedums.

2. Kas ar visusvētāko Dieva garu ir svaids, to ar ārēju svaidsīšanu labāku nepadārīs.

3, 4. Lielu grēku tagad dara tie, kas dažādās vietās dažādus dieviņus piesauc un nedzīvus tēlus daudzina Dieva žēlastības pilnus. Laicīgā gudrība nemeklē Dieva gribu, bet dvēseles glābšanas lietās vadās no paša prāta, labiem nodomiem un atrod to par labu, bet bauslība to noliedz. Tādēļ arī tagadējā elkadietība, kur mēs uzticamies saviem labajiem darbiem un taisnībai, ir pret pirmo bausli.

5. Tā sauktā "brīvā griba" ved tikai grēkos un kaunā, ja tā nebalstās uz Dieva žēlastības.

6. Svētie raksti nevērtē darbus pēc viņu ārējā izskata, bet pēc darītāja domām, tādēļ neviens nekā laba darīt nevar, ja tas pats nav labs, ko izsaka sakāms vārds: Labs koks dod labus augļus. Nevis labi darbi dara cilvēku labu, bet labums dara labus darbus. Labi mēs tiekam caur atdzimšanu kristībā un atjaunošanos ar svētu garu, ko Dievs bagātīgi pār mums izlej.

7. Kas tic, tas saņem to garu, kas sagatavo mūs bauslības piepildīšanai nevis ar darbiem, bet domās un sirdī, jo bauslība ir garīga.

8. Elku kalpi ir tie, kas ļaudis no Kristus novērš, viņu darbus slavē, sola pieticīgiem mūžīgu svētību un bez kāda kauna piesavinājas Kristus amatu sakot, ka tie nākot viņa vārdā, bet laupa Kristus godu un to zaimo, dāvājot tā nopelnus svēto pulkam.

9. No priesteru lūpām jāatskan patiesībai, no to mutes jāskan Dieva vārdiem, jo tie ir kungu kunga sūtņi. Bet tagad? Viņu laiks ar lūgšanām, ko neviens nesaprot, tā aizņemts, ka svētīgām pamācībām tiem laika nepaliek, un savu brīvo laiku tie pavada pie kausiem, spēlēm un vēl nešķīstākām lietām. Un tā kā tie patiesību zaimo, tad tie nav vis Dieva, bet kā cita priesteri.

10. Ticīgie top pestīti ne ar viņu darbu nopelniem, bet ar to, ko Dievs no tīras žēlastības caur Kristu ir devis. Tādēļ ne ar darbiem nāk pie Dieva, nedz arī viņam ar to tuvojas, bet ar ticību, kas vēlāk caur mīlestību darbos parādās. Ticīgiem ir vara kļūt par Dieva bērniem, bet ne darbu darītājiem.

11. Visu zīmju mērķis ir mums uz ko norādīt, kā krusts uz Kristus ciešanām, efeja uz vīnu. Sakramentu zīmes, t. i. Dieva iestādītas un debesu solījumiem pastiprinātas norāda mums ne tikai uz Dieva solījumiem, bet tas padara mūsu prātu drošāku un stiprāku šais solījumu vārdos un Dieva labvēlībā pret mums, kas mūs uzskata par saviem bērniem.

12. Kristīgo pirmās rūpes ir, lai darītu ne tikai tā kā, Kristus, bet lai vispirms to pašu, kā arī to, ko tas darījis un cietis, saņemtu kā balvu un debesu dāvanu. Divas lietas mums jāievēro evaņģeliskos rakstos: mums nevajaga uzskatīt Kristu tik lielā mērā par mūsu dzīves paraugu - jo ar ko tad citu Kristus atšķiras no likumu devēja - ka ne ar to, lai mēs vispirms raugāties uz viņu pašu, kas viņš ir, ko tas darījis un cietis, lai mēs to kā balvu un debesu dāvanu, kā arī mūžīgu mantojumu padarītu caur ticību par savu pilnīgu īpašumu un ticam, ka tas tieši mums par labu noticis it kā mēs paši to būtu darījuši. Citādi mēs nevaram saprast, ko

nozīmē: Kristus ir mūsu patiesība. Bet to zina nedaudzi. Tādēļ arī tas daudzums mocību ar labiem darbiem un ceremonijām, kur salauztais prāts tiek saplosīts, ja ir trūcis kāds priekšā rakstītais darbs. Jo tie nemaz nenovērtē to nozīmi, kāda ir evaņģelijām un pašam Kristum, ka tieši viņš viens pats var glābt. Ar šo nekādā ziņā labi darbi nav noliegti, bet viņu atmešana nedrīkst mūsu prātu mulsināt. Jo kristīgs cilvēks nav nekādā ziņā saistīts ne ar savu personu, ne ar kādu laiku pie kāda noteikta darba, bet tas nes augļus savā laikā, t.i. viņš dara tad, kad rodas izdevība. Viņš cienī pestīšanu ne pēc savas glābšanas, bet pēc Kristus, kas bagātīgi dod visiem, kas to piesauc. Tādēļ arī tie labie darbi, ko dara ticība, nav domāti, lai ar tiem izpelnītos Dieva labvēlību, jeb lai sevi padarītu cienīgāku, jo tas jau ir sasniegts ar ticību, bet lai ar labiem darbiem sevi kā glābšanai gatavu parādītu un rādītu, ka ticība viņos ir dzīva un ka tie savam tuvākam tāpat mīlestībā kalpo, kā pats Dievs tiem caur Kristu ir palīdzējis, bet ne lai tikai mirušu domu parādītu, jo arī daimoni tic un trīc. Tā darbi, kas balstās uz ticību, nekādā ziņā neveicina glābšanos, tie drīzāk ir tās augļi.

13. Uzpūtība ir apgalvot, ka žēlastība ir dvēselē ielieta īpašība, turpretim tā ir drīzāk Dieva labvēlība un viņa žēlastība pret mums. Viņa dāvanas ir svētais gars un viņa darbība mūsos.

14. Pastarā tiesā Kristus neatzīs nekādu dievbijību, nekādu māņticīgu gavēšanu, nekādas mūžīgas dziedāšanas ne arī aizlūdēju Olimpu, nekādus aizlūgumus, nekādas brālības, nekādu līdzdalību labos darbos, nekādas indulgences, nekādas vikāriju dibināšanas, nekādas baznīcu un altāru celšanas, nekādus svēteļojumus, bet tikai vienīgi mīlestības darbus, kas izauguši no ticības.

15. Īstie mācītāji rūpējas par cilvēku pestīšanu ar tādu centību, ka tie mēģina tos glābt, ja arī pašiem pie tam jācieš. Ja es to meklēju pie mūsu vilkiem, tad drīzāk tu no akmeņa izspiedīsi ūdeni.

16. Rūpīgi jāargājas no tādiem ļaudīm, kas savus nopelnus pārdod un ar saviem pārpilnīgiem darbiem citiem apsola Dieva valstību. .

17. Paulus māca pavisam citus labus darbus, ka mūsu spermologi, kas nemāk nekā cita izpūst, kā likumus, rožu kroņus, votīvu mesas, saldās svētīšanas un lūgšanas pēc lūgšanām, arī tie veltīgi grib dvēseles no elles ugunīm izpirkt, bet īstenībā sevi iedzen ellē. Paulus pārlicina, bet nepavēl, un ar to viņš rāda starpību starp bauslību un evaņģeliju. Mūsu bīskapi nezin nekā cēla un kristīga, bet tikai lamāšanos, lādēšanu, anatemu un zibeņus. Aizmirsuši tie ir vārdus: **Ķēniņi valda pār tautām, bet jūs nē.**

18. Romas vilks ar savu vārdu ir aptumšojis Kristus godu. Nekaunīgi tas melo, ka tas esot klints, ka tas ir Kristus vietnieks, ka tas ir baznīcas galva. Ar to tas evaņģeliju ir no laužu sirdīm izrāvis, un tas sēž Dieva templī kā tuksneša riebeklis, un viņa likumi ir jāievēro stingrāki kā Dieva likumi.

19. Garīdzniecība, ak bēdas! ir nogrimusi liekulībā un baznīcas mantu aprij slinko un izvirtušo priesteru, mūku un noņņu pūlis, kas savu vēderu ar to bažo, izlaidīgi dzīvo, no zelta un metalla ceļ baznīcas, uztur zirgus, trabantus un kas zin vēl ko. Un viss šis izvirtušais pāpistu pūlis izdzīvē un slinkumā iztērē to, kas varētu nabagiem līdzēt viņu trūcumā.

20. Kristus aizliedza saviem mācekļiem uzstāties valdnieku lomā un lietāt varu pret avīm, ko tas ar savām asinīm izpircis. Tādēļ arī būtu jāsaprot mūsu kungiem, kas infulu nēsā, kas savu amatu grib pildīt, ka tie valdnieka resp. kunga amatu ar bīskapa resp. kalpa un pārvaldnieka amatu tā sajauc, ka tie nevienu no tiem nevar kārtīgi pildīt. Jo Kristus neatzīst nekādus citus savu apustuļu pēcnācējus, kā tikai kalpus, kam viņš noliedz būt par ķēniņiem un valdniekiem.

21. Garīdznieku immunitāte ceļas nevis no Kristus gara, bet no šīs zemes tumšajiem valdniekiem.

22. Lai dreb Romas antikrists, kas sevi no pārējiem ļaudīm izceļ, saucot sevi par Dieva kalpu, bet kam tomēr no tā nekā nav. Tas pat ķeizara majestāti tikko pielaiz skūpstīt savas netīrās un podagras pilnās kājas, un to, ko Dievs, par savu kalpu atzīst, nolād un no Dieva atstumj.



23. Ar saviem muļķīgiem dekretiem pāvesti ir sasnieguši to, ka šis labošanas ierocis ir sacēlis strīdus, naidu, aizdomas, lādēšanu un visādu kristīgu mīlestības pagrimšanu. Jo ēst gaļu zināmās dienās uzskata par smagāku noziegumu, kā ķecerību pret evaņģēlisko un apustuļu macību.

24. Spermologi (mācītie teologi) tagad jauc kopā Mozu un Kristu un sāli pataisa nederīgu, tie mazina evaņģēliskās mācības spēku ar cilvēku tradīcijām un mākslām un vīnam, kam jādziedē dvēseles rētas, lej klāt ūdeni.

## 2. Atbildi uz jautājumiem:

1) Kuru Livonijas sabiedrības daļu A.Knopkens vēlēties uzrunāt, runājot par elkdievību? Pamato savu atbildi.

---

---

---

---

2) Kādus trūkumus A.Knopkens saskata katoļu baznīcā? Kā tos aicina labot?

---

---

---

---

3) Kā autors aicina izpirkt grēkus? Kā tas atšķiras no katoļu baznīcā šajā laika posmā ierastā?

---

---

---

---

4) Kā A.Knopkens raksturo Romas pāvestu? Kas, Tavupārt, veicinājis šāda sprieduma rašanos.

---

---

---

---

5) Kāpēc var teikt, ka A.Knopkens bijis tiešs M.Lutera ideju turpinātājs. Pamato savu atbildi, izmantojot zināšanas par reformāciju Vācijā.

---

---

---

---

---

---

---